

MLEĆ (43) *vb impf*

e jasne.

inf mlec (10). ◇ *praes 1 sg* mielę (8). ◇ *3 sg* miele (7). ◇ *2 pl* mielecie (1). ◇ *3 pl* mielą (4), [mela].
◇ *praet [1 sg m* mi(o)łem. ◇ *3 sg m* meł, mi(o)ł.] ◇ *3 pl m pers* mełli (1). ◇ *fut 3 pl m pers* będą
mlec (3). [subst będą mioły.] ◇ *imp 3 sg* niech miele (1). ◇ *pass 3 sg praes* miele się (6). ◇ *impers*
praes miele się (2). ◇ [part *praes act* meląc.]

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XVIII w.

1. Rozcierać zboże na mąkę albo kaszę w młynie lub w żarnach; *molere (frumentum) Mącz, Calag, Calep, Cn; mola terere Mącz, Cn; conterere, frangere molis frumenta Mącz; molaie operam dare, emolere, frangere, frendere saxo fruges, permolere, lapide terere Cn [w tym: bezpodmiotowo (2)] (34)*: Dwie będą mlec łąpółu [Duae erunt molentes in idem] *BibRadz Luc 17/35; Mącz 135c, 229b, 300c, 450c, d; Calag 343a; Calep 224a, 669b [2 r.]; GostGosp 62, 134, 140; WujNT Luc 17/35; [związali iy [Samsona] dwiema łąncuchami miedzianemi/ y mioł w łąciemnicy. Wł/ y był meląc w domu więźniow. BudBib Iudic 16/21; Kto piérwý zboże do młyná przynieśie, piérwý ma mlec. SzczerbSpecSax 248 (Linde); Mielę/ Pinso, molo. In praet: miołem/ Inf: mlieć Volck Lll2, Lll2v].*

mlec co (3): BibRadz Num 11/8; Mącz 301b; ma [młynarz] mlec żyto dobrze/ łąody miáłko: bo fie do takich y dáley z mliwem łąfną. GostGosp 62.

[*mlec co na co: Ci kmiecie [...] żyto na chleb do zamku melą LustrRaw 16.*]

mlec komu (2): Niech miele inemu [Molat alteri] żoná moiá BudBib Iob 31/10; ten młynarz Pánu swemu ma mlyecz czo potrzeba przełz maczy ZapKościar 1588/77.

W połączeniu szeregowym (1): Znie [rolnik opatrny]/ wozi/ młoci/ wieie/ miele/ piecze: zá tym Karmi łąeladz y bydło. KlonWor 77.

W porównaniu (1): bowiem przednie [zęby] wkefuią karmiey á trzonowe łąmią á iakoby mielą, przeto ie połatinie zową Molares od melcia, po polsku trzonowe od trzenia albo łącierania. GlabGad C3v.

Fraza: »młyn miele; młyn, co miele; mogą mlec koła korzeczne« [szyk zmienny] (3;1;1): Y z młyná niechce [poborca] nic dáć/ mowi iż nie miele RejZwierz 101v; Tedy póydzie [...] wody tak wielé/ że mogą mlec cztery koła korzeczne. Strum [H], I2; NAprzod ma [młynarz] mieć we młynie co obecnie miele/ łątátki młynskie/ do młyná potrzebne GostGosp 60, 62.

Zwroty: »do dworu, [do zamku] mlec« = mlec na potrzeby włąsciciela dóbr (forma powinności) (1): Powynyen bęndze Pánu swemu dan dawacz [...] Tak łąę telz przełz macze [= bez mace, tj. miary zboża] do dworu Mlec powynyen bęndze ZapKościar 1582/40v; [LustrRaw 16 cf mlec co na co].

»przez mace, przez miary mlec« = mlec nie pobierając za to opłaty [szyk zmienny] (2:1): ZapKościar 1582/40v, 1588/77; Kmiotki ná ołpy lepiej połtanowić [...] będzie łąwe mliwo do Páńkiego młyná záchowywał: bo mu tám przez miary będą mlec. GostGosp 62.

»we młynie mlec« (2): Mącz 300c; Po dwu łąodu ma mlec/ gdy w cudzym młynie przydzie mlec GostGosp 134; [Dwie będą mioły we młynie [Duae molentes in mola] MurzNT Matth 24/41 (Linde).]

»mlec w żarnach« [szyk zmienny] (3): Ktorą [mannel] ludzcie rozłzedłzy fie zbierali á mełli w żarnách [molebant in molis]/ y łąukli w moździerzách BibRadz Num 11/8; Pisor, Stępkarz/ Zárnarz/ álbo

krupiarz/ Który yągły álbo krupy czini/ w łtępách otłuka/ y w żárnách miele *Mqcz* 301b, 300c; [zbiéráiąc ji [*mannę*] meł w żárnách [zmeł w żárnách *Leop*] *WujBib Num* 11/8].

W przen (1) :

Fraza: »sporo młyny mielą [*komu*]« = *ktos odnosi duże korzyści* (1): Sporo im więc młyny mielą Kiedy łie pámiętnym dzielą *RejRozpr* C3.

Przen (4) :

a) *Paplać, dużo i niepotrzebnie mówić* (3) :

W porównaniu (1): (*nagł*) Milczący. (-) Nie może być łszczebetliwy/ By zówždy miał być prawdziwy Co iáko korzecznik miele/ Nie przełtánie do niedziele. *RejZwierc* [233]v.

Zwrot: »mlec gębą, językiem« = *blaterare, verbigerare Calep* [*szyk zmienny*] (1:1): *Blatero et Blatio* – Błegocę, mielę ięzikiem. *Calep* 133a; *Verbigero, Verba facio* – Blielokczę, gębą mielię. *Calep* [1112]a.

b) *Miażdżyc, uciskać* [*co*] (1) : czemu ták krułżycie lud moy/ y twarzy vbogich moich mielećie [*facies pauperum commolitis Vulg Is* 3/15; Czemu ćisniećie lud móy/ á obliczá vbogich mielećie *WujBib*]. *SkarKazSej* 704a.

2. *W funkcji strony biernej [w tym: bezpodmiotowo* (3)] (9) : Dawno łie ten korczyk miele *RejZwierc* 235a.

Przysłowie: Bo dyabeł łwego pilen gdy łie iego miele/ A nie czeka żadnemu do drugiey niedzyele. *RejWiz* 139, 169, 187v; Y dziłieyłzym [*Splawskim*] przedłię łie/ iednák nie zle miele/ Gdyż w łwych rzeczách co poczną/ nie práwie dubiele. *RejZwierz* 72; Tho łie iego [*czarta*] miele máiąc ták wiele pomagácżow ná ziemi ktore łobie łpráwił wedle woley łwoiey. *RejAp* 171; Z dawná w Polłzće w Mieleckich domu ták łie miele *PaprPan* A4, Ff2v; [Co widzác Kniáz Conłtantin iż łię náłzym miele/ A Mołkwá trwoży łobą/ wnet ták krzyknął łmiele *StryjKron* 743 (*Linde*)]. [*Ogólem* 7 r.].

Formacje współrdzenne: *zemlec, zemlec się, zmlec; przemielać, rozmielać, wymielać, zmielać.*

Cf **MELCIE, [MELTY], MIELACY, [MIELENIE], MIELIGĘBA, MIELONY**